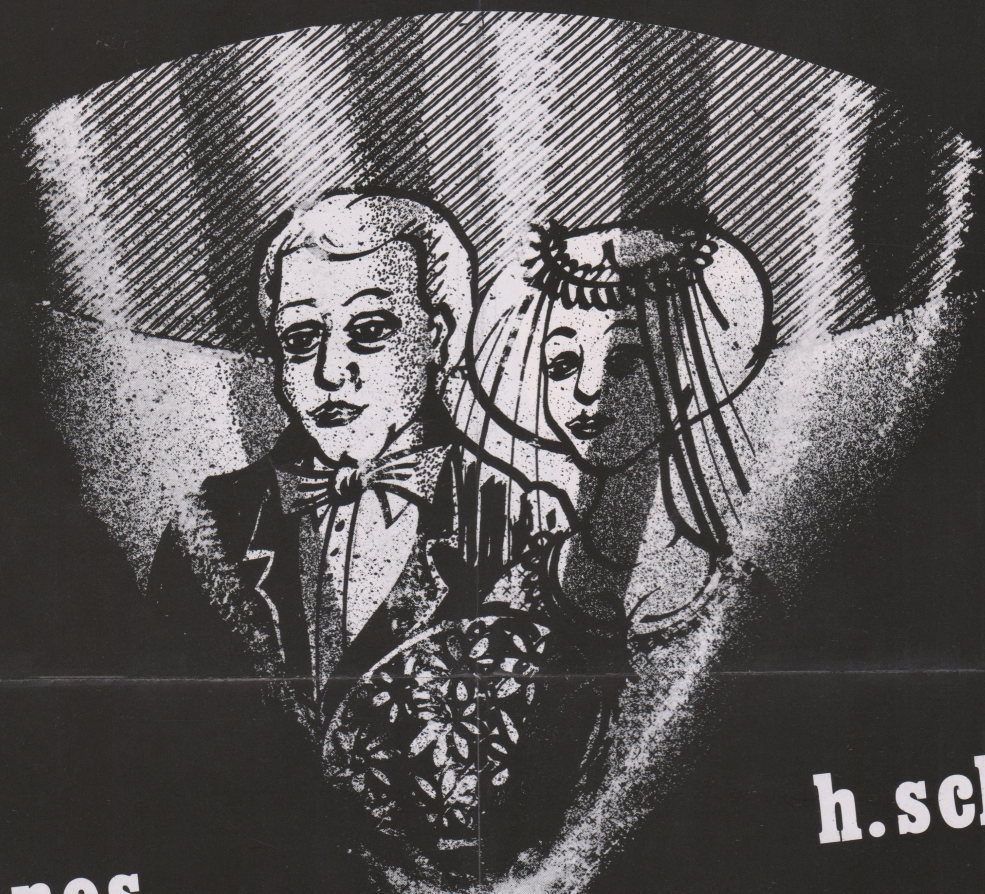

sdo

tom jones

h.schmidt

NO ANO, ANO, ANO
NO ANO, ANO, ANO

Tom Jones

Ano, ano

Muzikál o dvou dějstvích

Hudba: Harvey Schmidt
Překlad: Helena Králová

Režie a choreografie: Zdeněk Boubelík
Scéna a kostýmy: Alexander Babraj
Hudební nastudování: Miroslav Večeřa a Josef Kostřiba
Dramaturg: Ladislav Slíva

Muž Josef Novák
Petr Hoffmann
Žena Marie Logojdová
Dana Sedláková

x — posluchači ostravské konzervatoře
Představení řídí: Soňa Francová / Marta Celárková
Text sleduje: Jana Zaoralová / Sylva Tittlerová

Premiéra 2. února 1990 na komorní scéně v Divadle loutek

Tygr z Walesu

Vystoupení britské černé hvězdy v malém cardiffském klubu vrcholí: k hebkému tenoru 22letého Danného Williame se ochotně přidává jihowelské publikum a zpívá si Měsíční řeku.

Jeden hlas v sále však začíná zvolna silnit, odděluje se a zvučí nade všemi. I nad Danným. Hlavy se otáčejí dozadu.

Danny s úsměvem spěje k vyzkoušené paradě, vysokému drženému tónu. Jenomže hlas zezadu nasazuje výšku zároveň s ním, dokonce hlasitěji.

Celý klub příjemně trne.
Dva tenory znějí vedle sebe a vteřiny běží . . . šestá, sedmá, osmá. Williams se s uznaným pokrčením ramen odmlčuje. Teprve po něm končí sebevědomý pořizek.

Jmenuje se Thomas Jones Woodward, je stejně starý jako Danny Williams, doma v Pontypriddu má pověst rváče, v roli zpěváka ho dohromady nikdo nezná . . .

Za sedm let mu budou nabízet devět miliónů liber, jen aby udělal vlastní televizní seriál. Jeden z nejosobitějších zpěváckých životopisů začal 7. června 1940 v Treforestu, v rodině horníka Thomase a Fredy Woodwardových. První vzpomínka z dětství: čtyřletý Tom jde s maminkou nakupovat, v krámě si vyleze na bednu a zpívá. Když skončí, vybere od zákazníků po penzi.

„Táta dělal na směny a já nikdy nevěděl, kterou zrovna má. Snad se někdy vracel z hospody pozdě v noci. Snad se pral. Ale nikdy jsme neměli bídu, i když jsme byli chudí. Náš pokoj pro hosty byl podle welšského způsobu vždycky uklizený, čistý, přichystaný na návštěvy.“

Horníkem byl i Tomův strýc. Vždycky, když k nim přišel, dali se do zpěvu. Zpívalo se i v kostele a v horničkém klubu. Toma to těšilo víc než škola, kde ho nebavilo téměř nic a podle toho to také vypadalo.

Svá léta dospívání Tom nejen prozpíval, ale i propil a propísal.
„Říkali nám Pontypridd Boys a když jsme si zajeli do nějakého jiného města, okamžitě se vědělo, odkud jsme. Rvačky byly, to je fakt, ale nikdo na nikoho nevytáhl nůž . . . Chtěli jsme, že se musíme nějak prosadit. A prosadit se znamenalo dávat rány. Myslim, že kdybych se nebyl včas oženil, asi bych se flákal, chlastal s ženskými a nic v životě nedokázal.“

Včas — rozuměj v šestnácti. Linda byla prodáváčka. Záhy se narodil Mark a Tom se rozhodl vydělávat. Do té doby zpíval jen pro zábavu — na svatbách, ve společnosti a po hospodách.

Na svém placeném vystoupení dostal za šest písniček libru. Přes den pracoval a po večerech si takhle přivydělával.

Pak se dostal ke skupině Squires, s níž potom zpíval do roku 1969. Mladí posluchači ho ale většinou rádi neměli — říkali, že moc křičí. A některá děvčata se ho bála. Působil vělice sexy.

V jedné birmingshamské koleji kdosi mřtil na jevišti špulku toaletního papíru. „To mě našťávo, hodil jsem po něm mikrofon a odešel.“

V té době byl na prázdninách v jižním Walesu skladatel, začínající producent a manažer Gordon Mills.

Zlato v Tomově hrdle rozeznal okamžitě a nabídl celé skupině, že je vezme do Londýna. Bývalý zednický přidavač, stříhač v rukavičkárně, papírenský dělník a prodáváč vysavačů, přejmenovaný Millsem na Jonese, neměl co ztratit, leda krajskou pověst obzvláštního řvouna, jemuž už televizní debut v roce 1962 přišel nepomoh.

V éře hlasového i zjevového zpubertálního pěveckých hvězd začíná bojovat o uznání hrdinným tenorem a zednickými rameny.

V červenci 1964 vydala firma Decca první SP desku s Tomem Jonesem. Kritika ji přijala vlídně, ale kupující se o ni nezajímali. Také angažmá pro Toma a skupinu sháněl Mills bez většího úspěchu.

„Lindě nezbylo nic jiného než si najít práci v továrně.“
Aby mohli nakoupit nějaké dárky na vánoce, vrátili se Squires do Walesu. Zpátky do Londýna se jim už nechtělo. Mills znovu a znovu naléhal a nakonec to tedy zkusili.

Pisnička se jmenovala It's Not Unusual a Tom Jones na ni do smrti nezapomene. V únoru 1965 se s ní dostal až na vrchol britského žebříčku a mezi prvních deset v americkém. Vrtkáve bestsellerové štěstí zakoplo jednou o toho pravého.

Tom Jones píseň rozsvítil suverénním rytmickým citěním, frázováním tak plynulým, jako kdyby bral vdech z bomby a ne z plíc, typickou účtostí svého projevu a především svým hlasem. Jeho tenor má temnější, barytonovou barvu a vzácně široký, ve všech polohách mužný tón. Nad Jonesovými výškami recenzent ustrne.

V létě 1965 se zájem Toma Jonese přesunul na druhou stranu Atlantiku. 12. července se vydává s Dickem Clarkem a jeho Caravan of Stars napříč Spojenými státy. Po 36 dnech vystupují každý večer jinde, na baseballových hřištích se špatnými šatnami, špatnou aparaturou a před mladším publikem, než na jaké byl Tom zvyklý. Opravdový úspěch měl jen v Brooklynu Foxu, kde seděli sami černosti.

Americký zájezd poškodil i Jonesovo postavení doma. V horečnatém chvatu britské pop music se na něj pozapomnělo a tempo jeho kariéry se zpomalilo.

Volbu další desky vzal do svých rukou a poprvé si vybral jednoduchou, pomalou, smutnou a zpěvnou melodii Green Green Grass of Home. Pisnička o trávě se od listopadu 1966 držela šest týdnů v čele britské Top 20 a hodně přispěla k pozvolné změně žánru v Jonesově kariéře. Zamířil totiž do velkých kabaretů.

Přechod pod světla nejsilnějších reflektorů světové zábavy nebyl zdaleka jen repertoárovou záležitostí a žádal si zejména ostrážního obchodního zraku Gordona Millse. Ten hned v zárodku

Jonesovy kariéry chytl nabídku na jediné číslo v londýnském Palladiu a počkal, až budou chtít Jonese na celý večer: samotného a za hodné peněz. Nakonec vyjednal to právě: 1. března 1967 se Jones objevil v nejslavnějším londýnském kabaretu Talk Of The Town se samostatným programem. Stejným způsobem si Mills počínal v Las Vegas.

V Millsových povinnostech nechyběla ani řada „drobností“, z nichž k nejtěžším patřilo přinutit Jonese přijít včas a poněkud zjemnit jeho scénické i zákulisní vystupování. „Nebýt Gordona, mohl bych se zase vrátit do Walesu a žít po hospodách.“ Na tom zanechal Mills něco svého nervů. Jinak ale platí, že žádný manažer nemohl mít dokonalejší kabaretní typ.

Jeho vira ve vlastní hlas je téměř tak nezdočná jako hlas sám. „Mám za to, že normální pracující člověk můj hlas ocení. Když musím v autě zastavit na červenou, chlapi na stávkách nebo v nákladkách mě zdraví s palcem nahoru. Oni si totiž říkají, že jsem aspoň kdysi dělal pořádnou práci.“ Librový milionář Tom Jones si dodnes hrdě a přesně pamatuje, že jeho první mzda v rukavičkárně činila libru patnáct šilinků a vůbec si stále myslí, že pot v populární hudbě nic neznamená a opravdu těžké je jen „kopnout v mrazivém zimním ránu do země, když vám prsty tuhnu na kost“.

Neví, co je to šetřit se nebo dokonce markýrovat. Všechny zkoušky zpíval naplno, přičemž takřka každá z jeho písní je hlasově stejně náročná jako operní árie.

Kromě nádherného hlasu má ještě další vzácný dar — přirozené, mužné prosté podání. Jeho síla není v mnohostrannosti či proměnlivosti pohledu. Spíš v tom, jak je tento pohled naléhavý a zemitý.

Nefalšovaná elegancie polského frajera, ořená o nezničitelný hlas. Místo uhiňhané šantánové lechtivosti tu nejednou zpívá chlap jak fímen.

Copacabana byla roku 1969 vyprodána tři týdny před zahájením Jonesových koncertů. V publiku bylo 80 % žen a ty svým jekotem div nezbouraly elegantní noční klub. I čtyřicetileté a padesátileté stály na stolech. Jedna dáma nabídlá Jonesovi kapesník k otření čela a pak tu propocenou trofej blaženě nacpala do kabelky.

Při takových divočinách jako je Twist And Shout striptérky závistivě blednou nad Jonesovými kyčelními kreacemi a pořadatelé se v duchu modlí, aby tu pyrotechniku vydržely Tomovy kalhoty i hlas.

Nakonec všechno dobře dopadne, Jones si převlékne propoceny smoking, z papírového kelímku se napije už tradičního šampaňského, vykouří doutník a je hotov k dalšímu, nočnímu představení. Prorokují mu infarkt, ale on neví, co je to přepracování nebo bolesti hlavy, miluje tohle povolání a nikdy by nic jiného dělat nechtěl. Je slavný, je šťastný, váží si toho a z tempa svého úspěchu nemá žádný strach. Bojuje o publikum jako tygr a pořadatelé o něj jako tisíc tygrů.

Taktika G. Millse vyšla dokonale. Na sklonku roku 1967 se Jones zavázal ke 13týdennímu vystupování v lasvegaském hotelu Flamingo. Honorář — milión dolarů. Jonesovo americké turné 1970 zlomilo všechny rekordy, jichž předtím dosáhly skupiny Beatles (1964–1965) a Rolling Stones (1969). 27 miliónů dolarů vylati americká televize ABC za jeho pětiletý barevný seriál: ročně to musí být nejméně sedmáct programů.

Welšskému tygrovi bylo dopřáno, aby se dosyta vyplavil ve vlastním bazénu, vypil ve vlastní sauně, vynadival na filmy z domácí promítačky, potěšil se zahradní sbírkou sádrových trpaslíků a skleněnými figurkami a květinami — tím vším to za jeho nepřítomnosti vyzdobila manželka Linda — nebo aby si prostě zašel s tátou do hospody na kulečník a na pivo.

Černá hornická linka kolem očí otce Woodwarda zůstávala, i v té hospodě už zas býval každý den. Paní Freda rozhodně odmítla vzít si do jejich domu v Sheppertonu služku, celý život si přece všechno dělala sama.

Třebaže od častů, kdy „Tygr Tom“ přisedl k rockových pódii do hotelových dvoran a nočních klubů, zvolna uplyne dvacet let, dodnes občas nějaký kritik po Jonesově koncertě povzděchne. Jones už dávno patří Americe, do Británie se vracívá na skok a s mnohaletými přestávkami. Je při hlase a vůbec při síle. Jeho alba, byť tolikrát reedovaná, se stále ještě objevují v katalogích a v roce 1976 dosáhla celkového prodeje přes 100 miliónů kusů.

Jiří Černý
(zkráceno z knihy J. Černého Hvězdy tehdejších hitparád)

Vedoucí uměleckotechnického provozu a výroby: ing. Ivan Bilek. Vedoucí jevištního provozu: Karel Gadula. Vedoucí scénické výroby: ing. Oto Gruszka. Vedoucí kostýmní výroby: Eliška Zapletalová. Mistr jeviště a osvětlení: Antonín Šimela. Mistr elektroakustiky: Borivoj Wojnar. Mistr vlásenkárny: Jindra Kučajová. Mistr revizitárny: Eva Wiesnerová. Mistr gardéroby: Zlata Nezhybová.

Program vydalo Státní divadlo v Ostravě, nositel Řádu práce. Ředitel divadla: PhDr. Dalibor Malina. Redakce programu: PhDr. Ladislav Slíva. Výtvarník programu: Jiří Neuwirt. Fotografie: Vlasta Pavelková. Tisk: Polygrafický průmysl, státní podnik, Praha — Moravské tiskářské závody, sdruženy podnik, Olomouc, závod Ostrava, provoz 21, Novinářská 7, R 000241. Cena programu 3 Kčs.

Veškerá práva k provozování tohoto díla zastupuje DILIA Praha.

BA

BA

BA

BA

